

Živé a mŕtve slovo

Na počiatku bolo slovo a to slovo bolo u Boha a Boh bol to slovo. Ním povstalo všetko a bez neho nepovstalo nič, čo by povstalo. Tieto slová stojace úplne na začiatku evanjelia podľa Jána a hlboko súvisiace s prvými slovami knihy stvorenia sveta – Genesis, svojou krásou a veľkosťou imaginujú veľkolepé obrazy tvorenia sveta prostredníctvom večného, vševesmírneho slova-Logosu. Logos je mohutnou tvorivou silou, Duchom svätým, spájajúcou v sebe nekonečnú vôľu a nekonečnú lásku. Ako bod koncentrácie Božej mysle pramení v nádobe Grálu, ktorá je na hranici Božského sveta a prekračujúc hranice Absolútna tvorí svojou vytryskujúcou silou Stvorenie v svojom nekonečnom, ale predsa ohraničenom odstupňovaní. Logos ako slovo vyslovené v nebytí, vytvára bytie a toto bytie naplňa svojim zmyslom, láskou.

Logosom, ako večnou hudbou vesmírneho slova je naplnený a udržiavaný v nekonečnej múdrosti a rovnováhe celý svet hmotný aj nehmotný, od najmenšieho atómu až po galaxie, v jej mocných tónoch sa zachvieva celá príroda. Logos preniká ako rieka všetkými úrovňami a sférami bytia, od najjemnejších duchovných až k hmotným svetom a všade prináša oživujúce sily. Tak aj príroda sa javí ako odraz Božieho slova v hmote a pre vnímavého človeka sa stáva otvorenou knihou múdrosti, kde jednotlivé duchovné bytosti od najmenších elementárnych až k veľkým duchom prírody, duchom národov a času, tvoria živé písmena knihy života. Logos ako princíp a zároveň sila zrkadliaca sa vo všetkom bytí, sa u človeka prejavuje v *sile a zmysle* účinku jeho reči. Reč je šatom, ktorým duch človeka prostredníctvom svojich éterických síl oblieka myšlienky a ideí do pojmov jazyka a zdieľa ich svet. Jazyk toho ktorého národa je teda prejavom, doslova vtelením určitého ducha národa (archanjela) v danej skupine ľudí, je odrazom Logosa v národe. Príslušníci jedného národa sa tak prejavujú niektorými spoločnými črtami, sklonmi a temperamentom. Každý príslušník konkrétneho národa (to neplatí u zasvätených) má vlastné astrálne telo, v ktorom sa prejavuje jeho anjel a spoločné éterické telo s členmi svojho národa v ktorom sa prejavuje národný archanjel. Fyzické telo určujúce príslušnosť k rase podlieha ešte vyššej hierarchickej bytosti a to archeovi, čiže duchovi času. Vznik národov, a tým aj rôznych ľudských jazykov tak úzko súvisí s postupným vývojom človeka, ktorý k svojmu seba-vedeniu a plnej individualizácii duchovného JA potreboval toto rozštiepenie na národy a rasy. Legenda o Babylone má pravdivý základ a symbolicky znázorňuje udalosť rozdelenia ľudí, najprv na úrovni éterickej, čo sa zobrazuje ako hovorenie odlišnými jazykmi a následne na úrovni fyzickej, čo sa manifestovalo vznikom rôznych národov a ich rozptýlením do všetkých kútov sveta.

Vzniku národov a jazykov predchádzalo dlhé obdobie, v ktorom sa len pomaly vytvárali fyzické a duševné schránky človeka. V tom prahistorickom období ľudia nevedeli ešte samostatne myslieť, boli plne ponorení v duševných svetoch a svoje duševné hnutia vyjadrovali zvukmi, ktoré boli zároveň pre nich aj živými astrálnymi farebnými obrazmi. Ľudskej reči, jazyku ako pojmového aparátu, predchádzal v Lemurskom období zvláštny druh spevu, čo viedol vtedajších ľudí k vnútornému duševnému prežívaniu a videniu sveta v imagináciách. Človek v čase Lemúrie a skorej Atlantskej doby *, žil ako dieťa v rozprávke, obklopený duchovnými

bytosťami a svojimi pocitovými obrazmi. V neskoršom Atlantskom období sa postupne prechádzalo od spevu k reči, pričom základom, spoločnou rečou, bol akýsi prajazyk, ktorým sa vyjadrovali prostredníctvom človeka myšlienky vyšších bytostí. Keďže vlastné duchovné Ja človek ešte nemal plne vtelené, tak aj vlastné myšlienky v dnešnom zmysle človek nemal. Človek sám seba prežíval vo forme podobnej skupinovej duši, preto aj jeho myslenie bolo len zrkadlom myšlienok vyšších bytostí, ktoré oddane a bez pochybností nasledoval. Až neskôr sa z najviac pokročilých jedincov vyčlenili silné osobnosti, ktorí boli poverení úlohou prebrať od duchovných bytostí štafetu vedenia vývoja ľudí smerom k vlastnej samostatnosti. Títo vodcovia boli zároveň prorokmi a sami boli schopní v spolupráci s archanjelmi času spoluvytvárať a viesť nové rasy a národy. Medzi takýchto legendárnych vodcov patrili napr. Noe (celej rasy), Abrahám (židov), alebo aj zakladateľ českého národa praotec Čech, alebo poľského Lech.

V Atlantských dobách neexistoval u človeka abstraktný intelekt, o veciach sa nešpekulovalo, ale bezprostredne vnímalo a prežívalo. Človek tým, že mal voľné éterické telo, disponoval nekonečnou pamäťou obsahujúcou životy uplynulých generácií a schopnosťou magicky pôsobiť. Táto magická moc ľudí bola nevedomá a prirodzená a mala súvis práve s ovládaním éterického tela, ktoré bolo iné ako dnes. Ľudia boli skutočnými prírodnými mágmi, ich reč obsahujúca myšlienky vyšších hierarchických bytostí mala magickú silu, vyslovenie slova sa prejavilo okamžitým pôsobením v hmotnom svete. Magickú silu hlasu v spolupráci s elementárnymi bytosťami ľudia využívali aj pri vytváraní megalitických stavieb. Silou slova, za ktorou vždy stála výrazná imaginácia sa dalo bezprostredne ovplyvňovať éterická sila rastlín tak, že bolo napríklad možné spôsobiť okamžité klíčenie a rast rastlín, čo sa využívalo napr. pri stavbe prírodných obydlí. Vôbec celý vznik úžitkových rastlín spadá do tohoto obdobia, v ktorom ľudia len svojím chcením a slovom pôsobili na svet rastlín tak, aby ich postupne skultivovali. Až pomalým nástupom schopnosti vlastného myslenia, došlo u časti ľudí k pokušeniu tieto sily využívať. Obrovská magická sila slova sa tak v neskoršom Atlantskom období prejavila v tendencií časti vládnucej elity zneužívať tieto sily, čo podnietilo spor medzi skupinami mágov-kráľov a vyústilo v následnú katastrofu a zánik Atlantídy. Mnohé tieto deje zobrazujúce boj dobrých síl s temnými, časy vládnutia kráľov-zasvätených, ústup starých magických schopností, vývoj človeka k samostatnosti a zodpovednosti, sú zachytené v rôznych legendách, mýtoch a rozprávkach celého sveta a veľmi pôsobivo napríklad aj v modernej mytológii 20. storočia, v trilógii „Pán Prsteňov“.

Vývoj išiel ďalej a tým, že sa éterické telo človeka viac vtelilo do fyzického tela, sa magické možnosti, ako aj pamäť človeka obmedzila, no tým zároveň vznikla možnosť rozvoja vyšších ľudských článkov, duše rozumovej (mentálne telo) a neskôr vedomej, ktoré sa stali sídlom ľudského abstraktného myslenia v dnešnom zmysle. Prvou skupinou národov, u ktorých vzniklo vlastné ľudské myslenie bolo staré Grécko, ktoré sa stalo kolískou ľudskej múdrosti (antro-sophie), múdrosti získanej vlastným premýšľaním a opačnej k božskej múdrosti (teo-sophie), ktorá bolo ľuďom zjavovaná vyššími bytosťami vo forme hotových obrazov a prorociet vkladovaných vybraným ľuďom-prorokom priamo do ich astrálnych tiel *len na základe ich vlastnej pudovej čistoty*. Tak dávni proroci, väčšinou jednoduchí ľudia, mohli zachytávať relatívne vyššie pravdy pomerne nezdeformované. No odvtedy sa vývoj sveta zmenil a astrálna sféra ľudstva je natoľko znečistená nahromadenými pudmi a vášňami, že dnes podobná činnosť astrálnej *mesačnej jasnovidnosti* tak charakteristickej pre

napr. channelling, podáva iba skreslený a deformovaný obraz duchovných skutočností. Dnes je možné sa dopracovať k skutočnej múdrosti naozaj len čistou a namáhavou prácou zdola prostredníctvom vlastnej mentálnej aktivity. Zrod vlastnej mentálnej aktivity ľudstva vo všeobecnosti započal práve v starom Grécku, kde vznikli také nové špecifické vedy ako filozofia, geometria, aritmetika, obory vyslovene spojené s ľudským intelektom a abstraktným myslením. No zároveň sa tým z ľudského jazyka stratila jej bezprostredná magická sila a vznikla rétorika, ako nový spôsob uchopenia reči ľudským myslením, ako umenie vyjadrovania múdrosti prostredníctvom jazyka. Paradoxne sa tak jazyk stal *vedomím* nástrojom vyjadrovania vyšších duševných podstát človeka, no zároveň s nižším stupňom účinnosti ako pri predchádzajúcom *nevedomom* spôsobe vyjadrovania, skrz svoju nižšiu podstatu. Tento proces od-božštenia reči a jej akoby hlbšej inkarnácie do hmoty bol nevyhnutný pre vývoj ľudstva. Ľudia si mali samy vlastným úsilím ruka v ruke spolu s vývojom vlastného individuálneho ducha vydobýť naspäť stratený zmysel reči, stratený Logos. Tento proces zosvetšňovania reči pokračoval ďalej a za Rímskych čias sa sila zmyslu reči ešte viac odvracala od Logosu. Rétorika prebratá od Grékov sa stala už len umením obratnosti jazyka, umožňujúcim vyjadrovať hlavne právne a politické skutočnosti. V súčasnej Anglo-germanskej etape, v ktorej sa ekonomika stala hlavnou ideológiou a motorom spoločnosti, sa hodnota reči posunula ešte nižšie a stala sa nástrojom v rukách obchodníkov v podobe reklamy a marketingu ako umenia ovládnutia ľudí. Marketing, reklama a celý newspeak moderného biznisu je pokleslou podobou a karikatúrou Logosu. Rýchla, skratkovitá a hlasná trhaná reč útočí na naše vedomie zo všetkých strán, prúdy nepodstatných informácií znečisťujú naše mentálne telá. Ahriman sa chopil formy jazyka, kým obsah sa tíško stiahol do úzadia. Bežná reč dnešných ľudí už naozaj neobsahuje nič posvätné, nemá magickú silu, ani múdrosť a často ani obratnosť. V hlúpych a prázdnych rečiach sa všetci podieľame na urážaní reči a tým aj vše-svetového Loga, za ktoré platíme stratou svojej vitálnej -tvoriacej sily. Ešte naši roľnícki dedovia a pradedovia si viacej vážili jazyk, častejšie mlčali a hovorili len keď bolo treba a k veci. Vedeli že „mlčať je zlato“, lebo mlčaním sa kumuluje sila. Niekedy aj dnes je ešte vidieť človeka, ktorý mlčaním vyjadruje viac múdrosti ako iní svojím hovorením a javí sa tak viac preniknutý Logosom.

Ten, kto vedome chápe tieto súvislosti, môže získať prostredníctvom slova magickú moc. Závisí to od sily obrazu, ktorý dokáže taký mág vytvoriť a potom jedným koncentrovaným, silou naplneným slovom zrealizovať v hmote. Celá mágia spočíva v schopnosti efektívneho spojenia imaginovaného obrazu a správne vysloveného, vôľou predchnutého slova. No treba vedieť presne rozlišovať medzi dvoma druhmi ľudí- mágov, ktorí majú takéto schopnosti magického pôsobenia. Jeden druh ľudí má tieto vlastnosti akoby zdedené, narodila sa s nimi. Tu sa jedná o atavizmus prameniáci zo sily zdedenej krvi, ktorá je nositeľkou éterickej sily. Je to bývala Atlantská schopnosť prirodzenej *mesačnej jasnovidnosti*, ktorú v minulosti mali všetci ľudia. Tie národy a kmene, ktoré boli po dlhú dobu nezmiešané s inými národmi a ustrnuli na jednom kultúrnom stupni, ktorý sa storočiami výrazne nezmenil (Rómovia, Indiáni, Tibeťania, Mongoli) si viacej ako napr. európske národy uchovali dávne magické schopnosti. Tieto zdedené schopnosti sú *nezávisle od intelektu a morálnej úrovne* ich nositeľa, v čom hrozí možnosť ich zneužitia. Iný druh ľudí je ten, čo si tieto schopnosti vytvorí cieľavedomou trpezlivou prácou na sebe. Taký človek si musí najprv pomocou zosilneného a prečisteného myslenia a cítenia vytvoriť silné vedomie a morálnu silu a až potom sa mu objavia magické schopnosti.

O takto získaných schopnostiach hovoríme, že sú *vedomé-slnčné*. Vykúpené sú veľkou námahou, obeťami a často celoživotným úsilím zameraným na svoju morálnu sebaočistu. Takto získané schopnosti majú oveľa väčšiu silu a hĺbku pôsobenia ako staré, mesačné schopnosti, sú nadosobné a po smrti jej nositeľa mu zostáva trvalým duchovným vlastníctvom a vlohou do ďalšieho života.

Slovo-Logos je často opisované ako meč, ktoré vystupuje z úst človeka. To pekne zachytil aj národný génius anglického jazyka v podobe slov word-sword (slovo-meč), ako aj s tým súvisiaci world (svet). Slovo-meč starnutím, čiže častým prázdny hovorením stráca na sile. Túto silu je možné obnoviť len nájdením jej pôvodného zdroja. Meč-slovo sa obnovuje v prameni. Tento prameň je éterická sila, ktorú stráži drak. Tento drak predstavuje nefalšovanú divokosť krvi rasy, najprimitívnejšie sexuálne inštinkty a vášne, ktoré musia byť prekonané a premenené predtým než sa prameň bude môcť prejavíť. V rozprávkach je symbol draka vždy znamením neprečistenej éterickej sily, ktorá bráni hrdinovi-princovi (personifikácia vedomia) vyslobodiť princeznú (vlastnú dušu) a hrdina musí dokázať mečom (silou vlastného ducha) poraziť draka, čiže očistiť svoje éterické sily. Až po zabití draka nasleduje svadba princa s princeznou, obraz spojenia duše s duchom. Éterická sila na nižšom stupni sa stáva magickou silou zvädzajúcou k zlu. To je aj zmyslom známej stredovekej legendy o krysarovi, keď na sladký zvuk píšťalky reagujú ľudia s neprečistenou éterickou silou, tých tento zvuk zvedie do záhuby. Klasickým prípadom takéhoto krysara bol Hitler, ktorý mal túto schopnosť ovládania ľudí prostredníctvom reči, zdedenú ako magickú schopnosť a čierno magickou prácou ešte zosilnenú a dôkladne zneužitú. Takýto dar uhrančivej reči, silno pôsobí a tajomne podmaňuje no pri bližšom skúmaní je obsah a význam tejto reči prázdny, nič neobsahuje. Silné je práve to, čo sa skrýva za tým slovom, ten neprečistený éterický dvojník človeka, vnútorný drak chňiacci oheň, ten pôsobí na to nižšie v človeku, podlizuje sa mu. Ľudia s prirodzeným darom podmaňujúcej reči môžu dosahovať okamžité pôsobivé účinky, môžu viesť masy kam oni chcú, ale z dlhodobého hľadiska vedú k záhube, alebo ničote. Z tohto hľadiska je v „Pánovi Prsteňov“ veľmi dôležitou postavou Saruman, ktorý *uzavretý vo svojej veži prepadol pýche z vlastnej múdrosti* a pridala sa na stranu zla. Jeho silným nástrojom moci bol aj jeho sladký tajomný hlas, ktorý síce nič nevyjadroval, ale podmaňoval. Dokázal tým svojím hlasom v záverečnej scéne pádu jeho veže ešte stále ovládnuť veľa ľudí, ale len tí najčistejší boli tými najsilnejšími, čo mu odolali. Podobnosť so Sarumanovým darom reči je dobrým príkladom fungovania mnohých politikov minulosti aj súčasnosti vo svete aj u nás. Na Slovensku sme tiež mali jedného malého Sarumana, ktorý mal taký zdedený dar reči, podmaňujúci masy, ale keďže ho nevyužil v kladnom zmysle tak ako mal, svoju silu stratil.

Každý človek čo vie narábať s kvalitou slova, čiže so silou obrazu, ktorý sa skrýva za slovom je mág. Mágom je tak v modernom zmysle každý úspešný politik, umelec, herec, biznismen, každý čo vie pôsobiť na druhých a pracovať s ľudským vedomím, či už s dobrým alebo zlým úmyslom. Dobré je to vidieť práve v herectve. Herci sú tým viac pôsobivejší, čím viac pravdy a sily vložia do obrazu, ktorý imaginujú pred divákmi a ktorí oni naplňujú svojím slovom. Podľa diagnostických meraní ruského karmického diagnostika Lazareva, aby bol bežný človek dobrým hercom musí sa aspoň na 10% so svojím vedomím stotožniť s ním imaginovaným obrazom. Ak to dokáže na 50% tak je génus. To platí aj pre známych básnikov a pesničkárov, ktorých úspech netkvie v nejakej úžasnej schopnosti hrania na nástroj alebo

technickej práce s hlasom, ale z ich tichej, žitej sily pravdy, ktorou je predchnutý ich prejav. Novodobí bardi disponujúci takouto silou sa často stávajú svedomím národa a majú práve veľký morálny význam v dobách úplnej duševnej pustoty (Kryl, Nohavica, Vysockij). Výborne je silu slova vidieť aj v pantomíme, ktorá je čisto postavená na práci s Logosom, čiže práci s kvalitatívnou stránkou slova bez zaobalenia do formy reči. Tu musí herec-mím viesť vytvoriť v divákovi také obrazy, ktoré znejú už len svojim vnútorným zmyslom v človeku. Preto pantomíma je veľmi ťažká a skutočný mím pracuje na sebe a ľuďoch naozaj magicky. Novým umením, ešte viac magickým, je eurytmia ako hrané slovo. Toto umenie vyjadrovania zmyslu slova pomocou akejsi zvláštnej formy tanca a pantomímy je už skutočnou iniciáciou a zároveň liečebným procesom. Umelecké vyjadrenie slova pohybom, pôsobí na celé éterické telo, oživuje ho a prečisťuje. Na rozdiel napr. od čchi-kungu, alebo tai-či, kde sa vypína mentálna aj citová aktivita človeka a oživenie éterického tela sa dosahuje mechanickým a sústredením opakovaním jedného pohybu, tak eurytmia zapája citové prežívanie ducha, čo je vyslovene spôsob hodný moderného európskeho človeka snažiaceho sa duchovne rásť.

Logos v človeku je prostredníctvom zadného mozgu spojený s citovým prežívaním. Citové prežívanie (nie pocitové) sa môže najlepšie prejavovať práve prostredníctvom umenia, ktoré sa tak môže stať kľúčom k ozdraveniu človeka. To je základom aj arterapie. Z umenia má najsilnejší účinok práve ľudský hlas, ktorého liečebný potenciál sa len teraz nasmelo nanovo objavuje. Ale záleží práve na práci s hlasom, koľko čistej lásky je vloženého v ňom, čo sa spätne odráža v príslušnej forme. Paradoxne, školené operné hlasy, zďaleka nedosahujú takú účinnosť, ako napr. gregoriánske chorály, alikvótny spev, alebo aj blues idúce od srdca. Nezáleží tak veľmi na technike hlasu ako na skutočnej sile ducha vloženého do spevu. Okrem spevu sa dá liečiť aj slovom. Krásne a z hĺbky prednášané slovo človekom prežiareného životným duchom, ako aj s láskou čítaná rozprávka dieťaťu ma dar upokojuvať a stišovať duševné a aj fyzické bolesti. Z tohto dôvodu je dôležité, aby sa vzťah k slovu pestoval hlavne u malých detí a to častým pomalým a dôrazným čítaním klasických rozprávok, hraním sa so slovom vo vytváraní básničiek a rýmovačiek. Hovorené slovo je veľmi dôležité, vytvára sociálne vzťahy medzi ľuďmi a keď je ešte aj predchnuté zmyslom, duchaplné, tak obohacuje všetky zúčastnené strany. Na láskavom slove hovoreným so skutočným záujmom o vnútro človeka, je založená aj etikoterapia. Etikoterapeut sa vhodným presne formulovaným a zmysluplným obojstranným dialógom približuje k nájdeniu príčin choroby pacienta a spolu s ním hľadá cestu k zmene svojich postojov a správania. Na podobných princípoch funguje aj tzv. tretí smer v psychiatrii, logoterapia, ktorá pracuje zo skutočným pochopením duše človeka a kľúč v liečení psychických porúch hľadá v nájdení zmyslu života.

Živé slovo je slovo vyslovené z éterickej schránky človeka prežiarenej druhým článkom ľudského ducha, tzv. životným duchom, a očistené krvou Krista, prinášajúcej radosť a pokoj dušiam druhých, aj celého sveta. Také slovo naozaj stavia a tvorí. Mŕtve slovo je ako prázdny zvon, je v ňom sila éterického tela skameneného srdca, je ako ozvena prázdnej schránky bez prítomnosti ducha, prináša zimu a mráz svetu, je spojené s Egom, s neprečistenou časťou človeka. Ak je éterická sila človeka prečistená, stáva sa zdrojom liečivých a tvorivých síl. Oná magická formula, ktorá sceluje zlomený meč slova je láska Kristova. Kristus ako stelesnené slovo, napĺňa svetový Logos svojim zmyslom. A ten čo sa dokáže svojim

úsilím, pokorou a láskou napojiť na tento zdroj, ten dokáže prečistiť svoje éterické sily a dostať tak do rúk kľúč k slobode. A len cez takúto lásku, ktorá presahuje všetky rasové, národnostné, náboženské rozdiely, sa môže v človeku zrodiť individuálny duch. To je zmyslom života, Logosom, tvoriť lásku v podmienkach hmoty.

David Sulík

2000

* *Atlantská doba je širší pojem a zahŕňa priestor celej Zeme v čase 200 000 –10 000 pr. nl, kým doba samotného kontinentu Atlantídy patrí až do neskoršej doby okolo roku 20 000 –10 000. pr. nl. Podrobne je o tom písane v knihe R. Steinera „Z kroniky Akaša“ vydanej vo vydavateľstve Sophia.*